AIR LIQUIDE INDUSTRIES BELGIUM

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
ANTONIO TIZZANO
prednesené 30. marca 2006 [1]

I — Úvod

1. Dvomi samostatnými rozhodnutiami položili Cour d'appel de Liège (ďalej len „cour d'appel") a Tribunal de première instance de Liège (ďalej len „tribunal de première instance") podľa článku 234 ES Súdnemu dvoru niekoľko prejudiciálnych otázok o zlučiteľnosti opatrenia týkajúceho sa oslobodenia od miestnej dane z hybnej sily, ktorá sa vzťahuje výlučne na motory používané v kompresorových staniciach pre zemný plyn, s článkami 25 ES, 87 ES a 90 ES, ako aj dôsledkov prípadného rozhodnutia o nezlučiteľnosti tohto opatrenia.

1 — Jazyk prednesu: taliančina.

II — Právny rámec

Právo Spoločenstva

2. Na účely tejto veci je potrebné odvolať sa predovšetkým na článok 87 ods. 1 ES, ktorý, ako je známe, stanovuje, že ak nie je Zmluvou ustanovené inak, vyhlasuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom pomoc poskytovanú členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

3. Je tiež vhodné spomenúť článok 88 ods. 3 ES, ktorý, pokiaľ ide o podstatu tejto veci, stanovuje:

„Komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky."

4. Na tieto účely je tiež podstatný článok 25 ES, podľa ktorého:

„Clá na dovozy a vývozy a poplatky s rovnakým účinkom sa medzi členskými štátmi zakazujú. Tento zákaz sa vzťahuje taktiež na clá fiškálnej povahy."

5. Napokon treba spomenúť článok 90 ES, ktorý stanovuje:

„Žiaden členský štát nezdaní výrobky z iných členských štátov nijakou priamou alebo nepriamou vnútroštátnou daňou prevyšujúcou dane ukladané priamo či nepriamo na podobné domáce výrobky.

Ďalej, žiaden členský štát nezdaní výrobky iných členských štátov nijakou vnútroštátnou daňou, ktorá nepriamo ochraňuje iné výrobky."

Vnútroštátne právo

Vec C-393/04

6. Mestské zastupiteľstvo mesta Seraing vydalo 13. decembra 1999 nariadenie o zavedení dane z hybnej sily (ďalej len „miestne nariadenie"). Toto nariadenie ukladá priemyselným, obchodným, finančným alebo poľnohospodárskym podnikom usadeným na území tohto mesta ročnú daň z motorov používaných pri činnosti prevádzkarne alebo k nej pripojených zariadení bez ohľadu na médium alebo zdroj energie, ktorá tieto motory poháňa. Výška tejto dane je úmerná výkonu použitého motora.

7. Článok 3 tohto miestneho nariadenia však uvádza, že niektoré situácie zakladajú oslobodenie od tejto dane. Pokiaľ ide o podstatu tejto veci, článok 3 deviaty odsek najmä stanovuje, že dani z hybnej sily nepodliehajú „motory používané v staniciach na stláčanie zemného plynu na pohon kompresorov vytvárajúcich stav tlaku v zásobovacích rozvodoch".

Vec C-41/05

8. Zastupiteľstvo provincie Liège vydalo 30. októbra 1998 a 29. októbra 1999 nariadenie (ďalej len „provinčné nariadenie") o zavedení dane z hybnej sily.

9. Toto nariadenie má totožný rozsah pôsobnosti ako citované nariadenie prijaté mestom Seraing a ako toto stanovuje, že tejto dani nepodliehajú motory používané v staniciach na stláčanie zemného plynu.

11. Air Liquide zabezpečuje prepravu technických plynov prostredníctvom podzemnej siete vysokotlakových potrubí z rôznych svojich výrobných zariadení vybudovaných v Belgicku k svojim zákazníkom usadeným v Belgicku, vo Francúzsku a v Holandsku.

12. V rámci svojej činnosti Air Liquide využíva zariadenie na výrobu technického plynu na území mesta Seraing v provincii Liège. Súčasťou tohto zariadenia je stanica na stláčanie tohto plynu, nevyhnutná na vpúšťanie plynu do príslušných potrubí a umožňovanie jeho prepravy.

Vec C-393/04

III — Skutkový stav a konanie

Úvod

10. Air Liquide je priemyselná skupina, ktorá sa špecializuje na výrobu a prepravu technických a medicinálnych plynov. Do tejto skupiny patrí aj Air Liquide Industries Belgium SA (ďalej len „Air Liquide").

13. Dňa 28. júna 2000 Air Liquide dostal platobný výmer mesta Seraing, ktorým mu bola nariadená úhrada sumy 41 275 757 BEF (1 023 199,20 eur) ako dane z hybnej sily týkajúcej sa činností za rok 1999.

14. Listom z 22. septembra 2000 Air Liquide podal na mestský úrad mesta Seraing sťažnosť proti tejto dani. Táto sťažnosť však bola rozhodnutím z 15. marca 2001 zamietnutá.

15. Sťažovateľ teda podal na Tribunal de première instance de Liège žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto rozhodnutia, pričom sa okrem iného dovolával diskriminačného charakteru tejto dane, pretože zaťažuje spoločnosti, ktoré vyrábajú a prepravujú technický plyn, a oslobodzuje tie, ktoré prepravujú zemný plyn.

16. Tento súd rozhodnutím z 28. novembra 2002 rozhodol, že žaloba je prípustná, ale nedôvodná. Air Liquide sa teda odvolal na cour d'appel, ktorý rozsudkom z 15. septembra 2004 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa oslobodenie od miestnej dane z hybnej sily, ktoré sa vzťahuje výlučne na motory používané na staniciach zemného plynu a vylučuje motory používané pre iné technické plyny, považovať za štátnu pomoc v zmysle článku 87 [ES] úplného znenia Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva?"

Vec C-41/05

17. V dňoch 20. apríla 2000 a 9. mája 2001 zastupiteľstvo provincie Liège zaslalo Air Liquide dva platobné výmery, ktorými mu nariadilo zaplatiť sumu 4 744 980 BEF (117 624,98 eur) za zdaňovacie obdobie roku 1999 (činnosti za rok 1998) a 2 403 360 BEF (59 577,74 eur) za zdaňovacie obdobie roku 2000 (činnosti za rok 1999) ako daň z hybnej sily.

18. Keďže sťažnosť, ktorú Air Liquide podal proti tomuto rozhodnutiu, bola orgánmi provincie Liège zamietnutá, podal tento na tribunal de première instance žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia tohto zamietavého rozhodnutia a vrátenia už zaplatených daní v celkovej výške 30 788 100 BEF (763 217,06 eur).

19. Keďže sa žalobca okrem iného dovolával rozporu dane z hybnej sily s článkami 25 ES, 87 ES a 90 ES, prvostupňový súd rozsudkom z 24. januára 2005 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa oslobodenie od provinčnej dane z hybnej sily, ktoré sa vzťahuje výlučne na motory používané na staniciach zemného plynu a vylučuje motory používané pre iné technické plyny, považovať za štátnu pomoc v zmysle článku 87 [ES] úplného znenia Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva?

2. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku, má vnútroštátny súd konajúci o žalobe podanej daňovníkom, ktorý nebol oslobodený od provinčnej dane z hybnej sily, nariadiť orgánu verejnej moci, ktorý túto daň vybral, aby ju tomuto daňovníkovi vrátil, pokiaľ zistí, že právne ani skutkovo nie je pre orgán verejnej moci, ktorý túto daň vybral, možné, aby ju požadoval od daňovníka, ktorý bol oslobodený od dane z hybnej sily?

3. Má sa daň z hybnej sily, ktorej podliehajú motory používané na prepravu technického plynu, ktorá sa uskutočňuje vysokotlakovými rozvodmi vyžadujúcimi prevádzkovanie kompresorových staníc, považovať za poplatok s rovnakým účinkom zakázaný článkom 25 a nasl. úplného znenia Zmluvy ES, pokiaľ je zrejmé, že provincia alebo obec ju v skutočnosti vyberá za prepravu technického plynu za hranice ich územia, zatiaľ čo preprava zemného plynu za rovnakých podmienok je od takej dane oslobodená?

4. Má sa daň z hybnej sily, ktorej podliehajú motory používané na prepravu technického plynu, ktorá sa uskutočňuje vysokotlakovými rozvodmi vyžadujúcimi prevádzkovanie kompresorových staníc, považovať za opatrenie vnútroštátneho zdanenia zakázané článkom 90 a nasl. ES, pokiaľ je zrejmé, že preprava zemného plynu je od tejto dane oslobodená?

5. V prípade, ak by predchádzajúce otázky boli zodpovedané kladne, je daňovník, ktorý zaplatil daň z hybnej sily, oprávnený požadovať jej vrátenie od 16. júla 1992, dátumu vyhlásenia rozsudku Legros [a i.] [2]?"

Konanie pred Súdnym dvorom

20. Uznesením predsedu druhej komory Súdneho dvora z 21. júla 2005 boli veci C-393/04 a C-41/05 spojené na účely ústnej časti konania a rozsudku.

21. Písomné pripomienky v jednom aj v druhom prípade predložili žalobkyňa, Province de Liège (provincia Liège), Ville de Seraing (mesto Seraing), belgická vláda a Komisia, ktorí potom 13. októbra 2005 na ústnom pojednávaní predniesli ďalšie pripomienky.

2 — Rozsudok zo 16. júla 1992, Administration des douanes et droits indirects/Legros a i., C-163/90, Zb. s. I-4625.

IV — Právna analýza

O prvej otázke (veci C-393/04 a C-41/05)

22. Jedinou otázkou, ktorú položil cour d'appel, a prvou otázkou, ktorú Súdnemu dvoru položil tribunal de première instance, sa vnútroštátne súdy v podstate Súdneho dvora pýtajú, či sa oslobodenie od daní (miestnej v prvom prípade a provinčnej v druhom) z hybnej sily, ktoré sa vzťahuje výlučne na motory používané v kompresorových staniciach zemného plynu (ďalej len „sporné opatrenia"), považuje za štátnu pomoc v zmysle Zmluvy.

O právomoci Súdneho dvora

23. Mesto Seraing, provincia Liège, belgická vláda (ďalej len „belgické orgány") a Komisia totiž predovšetkým spochybňujú prípustnosť prejudiciálnej otázky a namietajú, že v oboch vnútroštátnych konaniach Air Liquide nežiadal vnútroštátny súd o vrátenie údajnej nezákonnej pomoci od jej príjemcov, ale o vrátenie príspevkov, ktoré zaplatil ako dane, ktoré sú ako také zákonné.

24. Podľa ich názoru pritom tento druh vrátenia vylučuje presná judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej „daňovníci sa nemôžu dovolávať toho, že oslobodenie iných podnikov predstavuje štátnu pomoc, aby sa vyhli zaplateniu uvedenej dane". [3] Keďže teda vnútroštátne súdy nemohli vyhovieť žiadostiam žalobcu, nemal by podľa belgických orgánov a Komisie rozsudok Súdneho dvora o prípadnej povahe sporných opatrení ako štátnej pomoci žiadny vplyv na riešenie konaní vo veciach samých.

25. Práve z tohto dôvodu napokon aj sám Súdny dvor v niekoľkých veciach týkajúcich sa žiadostí o vrátenie podobných daní, akými sú dane v tomto prípade, rozhodol, že nie je príslušný rozhodnúť o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa kvalifikácie opatrenia vo veci samej ako štátnej pomoci. [4]

26. Pokiaľ ide o mňa, najskôr pripomeniem, že podľa známej ustálenej judikatúry Súdneho dvora v prejudiciálnych konaniach prináleží výlučne vnútroštátnemu súdu, aby zhodnotil vzhľadom na osobitosti veci tak potrebu prejudiciálneho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu

3 — Rozsudok z 20. septembra 2001, Banks, C-390/98, Zb. s. I-6117, bod 80; zásada potvrdená rozsudkom z 13. júna 2002, Sea-Land Service a Nedlloyd Lijnen, C-430/99 a C-431/99, Zb. s. I-5235, bod 47.

4 — Belgické orgány a Komisia sa odvolávajú najmä na rozsudky z 9. marca 2000, EKW a Wein & Co, C-437/97, Zb. s. I-1157, body 53 a 54 a z 13. júla 2000, Idéal tourisme, C-36/99, Zb. s. I-6049, body 26 až 29.

dvoru. Ten môže iba výnimočne odmietnuť svoju právomoc, a to vtedy, ak „je úplne zrejmé, že žiadaný výklad práva Spoločenstva alebo posúdenie jeho platnosti... vnútroštátnym súdom nemá žiadny reálny základ alebo s predmetom sporu vo veci samej nesúvisí." [5]

27. Je teda potrebné sa pýtať, či je táto podmienka splnená aj v tomto prípade a najmä, či otázka povahy sporných opatrení ako štátnej pomoci je *zjavne* irelevantná pre riešenie konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

28. Pritom sa mi zdá, že na otázku sa musí odpovedať záporne, rovnako, ako som odpovedal záporne vo veci Ferring na rovnakú námietku neprípustnosti, ktorú podala francúzska vláda (ktorej potom nevyhovel ani Súdny dvor). [6]

29. Rovnako ako v uvedenom prípade, aj teraz totiž zdôrazňujem, že vnútroštátne konania sa týkajú výlučne (vec C-393/04) alebo najmä (vec C-41/05) otázky povahy sporných opatrení ako štátnej pomoci, a teda rozsudok Súdneho dvora by v tejto súvislosti ako taký mohol byť užitočný na účely vydania rozhodnutia v týchto veciach.

30. Okrem toho však verím, že táto užitočnosť by existovala aj vtedy, keby sa malo dospieť k záveru, ako to navrhujem spolu s belgickými orgánmi a Komisiou, (pozri nižšie body 58 až 76), že nie je možné vyhovieť takej žiadosti o vrátenie, akú podal Air Liquide.

31. Pripomínam totiž, že podľa ustálenej judikatúry „je platnosť aktov zahŕňajúcich vykonanie opatrení, ktoré majú charakter pomoci, dotknutá nedodržiavaním [článku 88 ods. 3] poslednej vety ES vnútroštátnymi orgánmi. Vnútroštátne súdy *musia* občanom Spoločenstva, ktorí sú spôsobilí poukázať na toto nedodržiavanie, zabezpečiť, že z toho vyvodia *všetky dôsledky* v súlade s vnútroštátnymi procesnými postupmi, a to pokiaľ ide o platnosť aktov, ktoré zahŕňajú vykonanie opatrení, ako aj pokiaľ ide o vymáhanie finančnej podpory poskyt-

5 — Rozsudok Idéal tourisme, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 20. V tom istom zmysle pozri najmä rozsudky z 5. októbra 1995, Aprile, C-125/94, Zb. s. I-2919, body 16 a 17; z 15. decembra 1995, Bosman, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 59, a z 25. októbra 2005, Schulte, C-350/03, Zb. s. I-9215, bod 43.

6 — Návrhy prednesené 18. mája 2001 vo veci Ferring (rozsudok z 22. novembra 2001, C-53/00, Zb. s. I-9067), body 22 a 23. V rovnakom zmysle pozri tiež rozsudky z 8. novembra 2001, Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, Zb. s. I-8365; z 29. apríla 2004, GIL Insurance a i., C-308/01, Zb. s. I-4777, a zo 14. apríla 2005, AEM a AEM Torino, C-128/03 a C-129/03, Zb. s. I-2861. V opačnom zmysle pozri rozsudky už citované v poznámke pod čiarou 4.

nutej v rozpore s týmto predpisom alebo prípadnými prechodnými opatreniami".[7]

32. To znamená, že ak sa zistí povaha sporných opatrení ako štátnej pomoci, vnútroštátne súdy by mali prijať všetky potrebné opatrenia na účel ochrany subjektov poškodených poskytnutím oslobodenia od dane. Znamená to tiež, že ak, ako je tomu v tomto prípade, súdy nemôžu prijať požadované osobitné opatrenie, nezaniká tým povinnosť zabezpečiť ostatné prípadné formy ochrany, ktoré ponúka vnútroštátne právo (myslím tým napríklad vydávanie predbežných opatrení, ktorými sa pozastavuje účinnosť nezákonných oslobodení).

33. A to bez toho, aby som počítal s možnosťou, že žalobca mohol mať tiež záujem na dosiahnutí len deklaratórneho rozsudku o povahe opatrenia ako nezákonnej štátnej pomoci, pretože taký rozsudok okrem iného umožňuje žiadať Komisiu o nariadenie vrátenia pomoci, alebo v prípade, ak sú splnené podmienky, podať vnútroštátnemu súdu žalobu proti nekalej súťaži proti podnikom, ktoré sú príjemcami pomoci, alebo žalobu o náhradu škody proti štátu z dôvodu porušenia povinností vyplývajúcich z práva Spoločenstva.[8]

34. Zdá sa mi teda, že otázku, ktorú položili vnútroštátne súdy, nemožno považovať za *zjavne* nesúvisiacu s predmetmi sporov vo veciach samých, a teda že námietky neprípustnosti, ktoré podala Komisia a belgické orgány, sa musia zamietnuť.

O veci samej

35. Pristúpim teda k posúdeniu, či sporné opatrenia predstavujú štátnu pomoc v prospech podnikov, ktoré sú oslobodené od dane z hybnej sily v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

36. Na túto otázku odpovedá Air Liquide kladne, pretože v tomto prípade sú podmienky, ktoré sa zvyčajne vyžadujú pre

7 — Rozsudok z 21. novembra 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, Zb. s. I-5505, bod 12; kurzívou zvýraznil generálny advokát. V rovnakom zmysle pozri napríklad rozsudky z 27. novembra 2003, Enirisorse, C-34/01 až C-38/01, Zb. s. I-14243, bod 42, a z 21. júla 2005, Xunta de Galicia, C-71/04, Zb. s. I-7419, body 49 a 50.

8 — V tejto súvislosti pozri rozsudok Banks, už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 80. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tesauro 19. septembra 1989 vo veci Belgicko/Komisia (rozsudok z 21. marca 1990, C-142/87, Zb. s. I-959), bod 7, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs 29. novembra 2005 vo veci Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, vec v konaní, bod 86.

podobné posúdenie, splnené. Dotknuté oslobodenie od dane je totiž na jednej strane financované prostredníctvom verejných prostriedkov, na druhej strane je spôsobilé poskytnúť selektívnu hospodársku výhodu prijímajúcim podnikom (v tejto súvislosti žalobca upresňuje, že tieto oslobodenia sa môžu vzťahovať len na dva podniky: S.A. Fluxys, pokiaľ ide o provinčnú daň, a S.A. Distrigaz, pokiaľ ide o miestnu daň). Okrem toho je spôsobilé vyvolať narušenie hospodárskej súťaže a mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi, keďže s liberalizáciou energetickej oblasti predstavuje trh výroby, prepravy a distribúcie zemného plynu dôležitý cezhraničný obchod, takže pomoc poskytnutá niektorým podnikom vykonávajúcim činnosť v týchto oblastiach by nemohla nemať uvedené účinky.

37. Mesto Seraing a provincia Liège, ako aj belgická vláda, ktoré uvádzajú vo veľkej miere obdobné tvrdenia, však tvrdia, že tieto opatrenia nepredstavujú štátnu pomoc v zmysle Zmluvy. To najmä preto, že nie sú spôsobilé vyvolať narušenie hospodárskej súťaže, ani mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi. Podniky, ktoré vykonávajú činnosť na miestnej úrovni v oblasti plynu v Belgicku, totiž pôsobia stále v monopolnom postavení, v dôsledku čoho neexistuje skutočná hospodárska súťaž.

38. Pokiaľ ide o mňa, musím predovšetkým pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora je na posúdenie, či verejné opatrenie predstavuje štátnu pomoc, potrebné zistiť, či sú splnené štyri kumulatívne podmienky: i) opatrenie musí priznávať selektívnu výhodu niektorým podnikom alebo výrobe určitých druhov tovaru; ii) výhoda musí byť poskytnutá priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov; iii) opatrenie musí narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže a iv) musí byť spôsobilé ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. [9]

39. i) Pritom pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, zdá sa mi jasné, že sporné opatrenia priznávajú výhodu podnikom, na ktoré sa vzťahuje dotknuté oslobodenie. Pripomínam totiž, že podľa ustálenej judikatúry „pojem štátna pomoc zahŕňa nielen pozitívne plnenia, ako sú subvencie, ale aj zásahy znižujúce rôznymi formami náklady, ktoré obyčajne zaťažujú rozpočet podniku a ktoré bez toho, aby boli subvenciami vo vlastnom slova zmysle, majú rovnakú povahu a zhodné účinky". [10]

9 — Pozri napríklad rozsudky zo 14. septembra 1994, Španielsko/Komisia, C-278/92 až C-280/92, Zb. s. I-4103, bod 20; zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, Zb. s. I-4397, bod 68, a z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Zb. s. I-7747, bod 74.

10 — Rozsudok z 19. mája 1999, Taliansko/Komisia, C-6/97, Zb. s. I-2981, bod 16 a 17. Pozri tiež rozsudky z 15. marca 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Zb. s. I-877, bod 14, a z 1.decembra 1998, Ecotrade, C-200/97, Zb. s. I-7907, bod 34.

40. To je najmä prípad opatrení, ktoré ako v tomto prípade, aj keď nezahŕňajú prevod štátnych prostriedkov, poskytujú „určitým podnikom oslobodenie od dane, ktoré stavajú príjemcov do výhodnejšej finančnej situácie ako iných daňovníkov". [11]

41. Okrem toho ide o selektívnu výhodu, keďže oslobodenie sa vzťahuje iba na podniky, ktoré vykonávajú činnosť v oblasti zemného plynu.

42. V tejto súvislosti sa mi nezdá, že by sa mohla uplatniť judikatúra — na ktorú sa žalované orgány ani neodvolávajú —, podľa ktorej také rozdiely, ktoré hoci v skutočnosti zvýhodňujú určité podniky alebo oblasti, sú „odôvodnené povahou alebo všeobecnou štruktúrou systému, v ktorom sa nachádza[jú]" [12], nemajú selektívny charakter (a preto nepatria do pojmu štátnej pomoci podľa článku 87 ES). Do tejto kategórie môžu okrem iného patriť odlišnosti v daňovej oblasti pod podmienkou, že vyplývajú z potrieb týkajúcich sa logiky daňového systému [13] a nie jednoducho zo všeobecných účelov a cieľov, ktoré štát sledoval prijatím predmetného opatrenia. [14]

43. V tomto prípade sú pritom sporné opatrenia odôvodnené úvahami, ktoré možno len ťažko spájať s dôvodmi týkajúcimi sa daňového systému. Ako totiž výslovne na pojednávaní uviedla belgická vláda, ide o opatrenia, ktoré boli prijaté od začiatku 70. rokov (a teda po ropnej kríze) výlučne na účel zvýhodnenia alternatívnych zdrojov energie nahrádzajúcich ropu, pričom sa na podniky, ktoré vykonávajú činnosť v oblasti zemného plynu vzťahuje výhodnejšie daňové zaobchádzanie.

44. ii) Zdá sa mi tiež zrejmé, že predmetná výhoda bola financovaná zo štátnych prostriedkov. V tejto súvislosti stačí uviesť, že sa belgické orgány na základe týchto oslobodení v podstate vzdali daňových príjmov, ktoré by inak získali. Tieto opatrenia preto spôsobili štátu dodatočné bremeno.

11 — Tamže, bod 16.

12 — Rozsudok Adria-Wien Pipeline a Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, už citovaný, bod 42. Pozri tiež v rovnakom zmysle rozsudky z 2. júla 1974, Taliansko/Komisia, 173/73, Zb. s. 709, bod 33, a z 26. septembra 2002, Španielsko/Komisia, C-351/98, Zb. s. I-8031, bod 42.

13 — Pozri najmä rozsudok GIL Insurance (už citovaný v poznámke pod čiarou 6), v ktorom Súdny dvor považoval za „odôvodnené povahou systému zdanenia poistenia" také opatrenie, ktorého cieľom bolo „bojovať proti postupom, ktoré sledujú získanie výhody z nerovnosti medzi pomernou časťou [dane z poistného plnenia] a DPH, pričom dochádza k manipulácii s cenami leasingu alebo predaja elektrospotrebičov a súvisiacich poistení" (bod 74).

14 — Pozri napríklad rozsudok z 26. septembra 2002, Španielsko/Komisia (už citovaný v poznámke pod čiarou 12), v ktorom Súdny dvor zamietol tvrdenia španielskej vlády, podľa ktorej opatrenie, ktoré sleduje podporu nahradenia úžitkových vozidiel nemusí byť považované za štátnu pomoc, keďže sleduje ciele ochrany životného prostredia a bezpečnosti cestnej premávky (bod 43).

45. iii) Zložitejšie sa mi však zdá posúdenie splnenia podmienky týkajúcej sa protisúťažných účinkov skúmaných opatrení.

46. V zásade by odpoveď mala byť kladná, najmä ak sa vychádza z úvahy, že Súdny dvor v tejto súvislosti používa oveľa rozsiahlejší prístup. Podľa ustálenej judikatúry totiž také opatrenia — akými sú práve dotknuté oslobodenia v tomto prípade —, ktoré sú „zamerané na oslobodenie podniku od nákladov, ktoré musí obvykle znášať pri bežnom riadení alebo obvyklej činnosti, v zásade narúšajú podmienky hospodárskej súťaže". [15] Súdny dvor tiež spresnil, že táto podmienka je splnená aj vtedy, ak narušenie hospodárskej súťaže iba hrozí. [16]

47. Musím ale pripomenúť, že v tomto prípade belgické orgány namietajú proti možnosti narušenia hospodárskej súťaže, keďže trvajú na tom, že podniky, ktoré sú príjemcami údajnej pomoci (Distrigaz a Fluxys) pôsobia v oblastiach, akými je preprava, distribúcia a poskytovanie plynu, ktoré charakterizuje zákonný monopol, a teda svojou podstatou nepodliehajú hospodárskej súťaži.

48. Hoci všetky údaje, ktoré sú v tejto súvislosti k dispozícii, neumožňujú dať bezpečnú odpoveď, zdá sa mi, že niektoré okolnosti uvedené v spise vedú k opačnému záveru, než aký zastávajú belgické orgány, keďže z nich vyplýva, že na relevantných trhoch sa podniky, ktoré majú prospech zo sporného opatrenia, nachádzajú v hospodárskej súťaži s inými súťažiteľmi, aj keď v obmedzenej miere.

49. Napríklad z nedávneho rozhodnutia belgickej rady pre hospodársku súťaž, ktoré k svojim pripomienkam pripojilo mesto Seraing vyplýva, že kým Distrigaz „mal pred zavedením liberalizácie trhu s plynom monopol na poskytovanie plynu", po liberalizácii sa nachádza v postavení *„faktického* monopolu". V tom istom rozhodnutí rada pre hospodársku súťaž tiež uviedla, že Fluxys „má na trhu prepravy... zemného plynu *faktický monopol, ktorý však nevyplýva z právnych predpisov*". [17]

15 — Rozsudok z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, Zb. s. I-6857, bod 30, ako aj tam citovaná judikatúra.

16 — Pozri rozsudky zo 17. septembra 1980, Philip Morris/Komisia, 730/79, Zb. s. 2671, body 11 a 12; z 10. júla 1986, Belgicko/Komisia, 40/85, Zb. s. 2321, bod 22; pozri tiež rozsudky Súdu prvého stupňa z 30. apríla 1998, Vlaams Gewest/Komisia, T-214/95, Zb. s. II-717, bod 46, a z 30. januára 2002, Keller a Keller Meccanica/Komisia, T-35/99, Zb. s. II-261, bod 85.

17 — Rozhodnutie č. 2003-C/C-31 zo 7. apríla 2003, v *Revue trimestrielle de jurisprudence 2003/02*, s. 15 a nasl., bod 6.2.1; kurzívou zvýraznil generálny advokát.

50. V tomto zmysle potom ešte pripomínam, že rozhodnutie Európskej komisie, na ktoré odkazuje mesto Seraing vo svojich pripomienkach, zdôrazňuje, ako sa v oblasti distribúcie plynu Distrigaz stretáva s rastúcou hospodárskou súťažou zo strany rôznych podnikov, ktoré vykonávajú činnosť na belgickom trhu, a predpokladá možný budúci vstup ďalších súťažiteľov na tento trh. [18]

51. Je potrebné dodať, že podniky, ktoré majú prospech z oslobodenia, nevykonávajú v Belgicku iba činnosť prepravy, distribúcie a poskytovania zemného plynu, ale ponúkajú aj rôzne doplnkové a dodatočné služby (napríklad služby skladovania, pomoc a poradenstvo zákazníkom), pričom tieto služby nepochybne poskytujú v režime slobodnej hospodárskej súťaže.

52. Zo spisu napokon vyplýva, že tie isté infraštruktúry, ktoré používajú Distrigaz a Fluxys pre činnosti, ktoré údajne prevádzkujú v monopolnom režime, sa tiež používajú v rámci ponuky služieb tranzitu cez belgické územie na účely poskytovania zemného plynu iným členským štátom, a teda v rámci služieb medzinárodnej prepravy, pri ktorých sú podniky, ktoré majú prospech z oslobodenia, jasne v hospodárskej súťaži s rôznymi poskytovateľmi usadenými v iných krajinách Únie.

53. Vzhľadom na tieto úvahy sa skôr domnievam, že podporné opatrenia poskytované podnikom, ktoré majú prospech z oslobodenia, sú aspoň potenciálne spôsobilé vyvolať narušenie hospodárskej súťaže v hospodárskych oblastiach, v ktorých pôsobí bežná hospodárska súťaž, a to na vnútroštátnej, ako aj na medzinárodnej úrovni. Tým, že sa tieto podniky oslobodia od daňového zaťaženia, ktoré by inak museli znášať, môže mať oslobodenie od dane vplyv na konečnú cenu rôznych výrobkov a služieb, ktoré tieto podniky ponúkajú.

54. iv) Pokiaľ napokon ide o vplyv dotknutých opatrení na obchod medzi členskými štátmi, pripomínam, že na rozdiel od toho, čo navrhujú belgické orgány, pomoc môže byť spôsobilá ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, aj keď je príjemca pomoci aktívny len na miestnej alebo regionálnej úrovni a nezúčastňuje sa na cezhraničnom obchode. Na základe pomoci totiž činnosť vykonávaná uvedeným príjemcom môže zostať nezmenená alebo narásť, v dôsledku čoho sa znížia možnosti podnikov so sídlom v iných členských štátoch preniknúť na trh dotknutého členského štátu. [19]

18 — Rozhodnutie Komisie K(2003)582 z 13. februára 2003, veci č. COMP/M.3075, 3076, 3077, 3078, 3079 a 3080, ECS/Intercomunale IVEKA a i., body 39 a 40.

19 — Pozri napríklad rozsudok Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, už citovaný v poznámke pod čiarou 9, body 78 a 82.

55. To najmä nastane na takom trhu, akým je trh s plynom, ktorý je po nadobudnutí účinnosti druhej smernice Spoločenstva o liberalizácii trhu s plynom [20] charakterizovaný narastajúcim stupňom hospodárskej súťaže aj na cezhraničnej úrovni. Pomoc, akokoľvek obmedzená, poskytnutá na takom trhu je teda spôsobilá vytvoriť ďalšiu prekážku skutočnému otvoreniu tejto oblasti a v dôsledku toho aj narušiť obchod medzi členskými štátmi.

56. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa domnievam, že sú splnené všetky podmienky uvedené v článku 87 ods. 1 ES, a preto dotknuté oslobodenia tvoria štátnu pomoc v zmysle tohto ustanovenia.

57. Navrhujem teda, aby Súdny dvor odpovedal vnútroštátnym súdom v tom zmysle, že oslobodenie od miestnej a provinčnej dane z hybnej sily, ktoré sa vzťahuje výlučne na motory používané na kompresorových staniciach zemného plynu, sa považuje za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

20 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa ruší smernica 98/30/ES (Ú. v. EÚ L 176, s. 176; Mim. vyd. 12/002, s. 230).

O druhej otázke (vec C-41/05)

58. Druhou otázkou sa tribunal de première instance pýta Súdneho dvora, či má vnútroštátny súd konajúci o žalobe podanej daňovníkom, ktorý nebol oslobodený od dotknutej dane, nariadiť orgánu verejnej moci, ktorý túto daň vybral, aby ju tomuto daňovníkovi vrátil, pokiaľ zistí, že právne ani skutkovo nie je pre orgán verejnej moci možné, aby ju požadoval od daňovníka, ktorý bol oslobodený od dane.

59. Otázka vychádza zo skutočnosti, že podľa Air Liquide nastala v tomto prípade absolútna nemožnosť požadovať vrátenie nezákonnej pomoci. Keďže totiž pomoc spočíva v oslobodení od dane, požadovať jej vrátenie od spoločností, ktoré sú jej príjemcami, by znamenalo, že by týmto spoločnostiam boli uložené dane, od ktorých sú v súčasnosti oslobodené. Podľa jeho názoru by bol takýto príkaz súdu v rozpore s belgickou ústavou, najmä s jej článkom 170 ods. 1, ktorý stanovuje, že dane v prospech štátu musia byť uložené zákonom. Jediným prostriedkom na navrátenie do predchádzajúceho stavu by teda bolo prikázať orgánu verejnej moci, aby vrátil dane, ktoré nezákonne zaplatili podniky, ktoré nemali prospech z oslobodenia.

60. Pokiaľ ide o belgické orgány a Komisiu, tieto odmietajú toto riešenie a tvrdia, že účinkom vrátenia vybratých daní by nebolo odstránenie prípadných protisúťažných účinkov opatrenia, ale naopak rozšírenie priestoru príjemcov pomoci, a teda v určitom zmysle zhoršenie porušovania pravidiel hospodárskej súťaže. Komisia upresňuje, že namiesto žiadania o vrátenie toho, čo bolo zaplatené na základe spornej dane, sa mal Air Liquide domáhať, aby bolo štátu nariadené vymáhať späť pomoc nezákonne poskytnutú podnikom, ktoré mali neoprávnený prospech z oslobodenia od dane.

61. Hneď poviem, že sa mi tvrdenia Air Liquide nezdajú byť presvedčivé, a to z dvoch dôvodov.

62. V prvom rade sa mi nezdá, že okolnosti, na ktoré sa odvoláva žalobkyňa, spôsobujú nemožnosť spätného vymáhania prípadného nezákonného podporného opatrenia.

63. Ako je totiž známe, Súdny dvor už vo všeobecnosti objasnil práve v súvislosti s vymáhaním nezákonnej pomoci, že „členský štát sa nemôže odvolávať na *predpisy, praktiky alebo situácie podľa svojho právneho poriadku*, aby odôvodnil nedodržiavanie povinností, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva". [21]

64. Osobitne mohol potom odpovedať na obdobnú námietku, akú v tomto prípade podal Air Liquide. Po tom, ako Súdny dvor pripomenul, že „zrušenie protiprávnej pomoci jej vymáhaním je logickým následkom konštatovania jej protiprávnosti", totiž uviedol, že „pokiaľ ide... o pomoc poskytnutú vo forme oslobodenia od dane a ktorej nezákonnosť bola riadne zistená, je nepresné tvrdiť, ... že spätné vymáhanie nadobudne nevyhnutne formu uloženia retroaktívneho daňového bremena a bude absolútne nemožné ho vykonať". V skutočnosti „budú musieť orgány iba prijať potrebné opatrenia, aby mohli nariadiť podnikom, ktoré majú prospech z pomoci, aby zaplatili sumy zodpovedajúce sumám, voči ktorým bolo nezákonne poskytnuté oslobodenie od dane". [22]

65. Inými slovami, na rozdiel od toho, čo tvrdí Air Liquide, je potrebné sa domnievať, že v takých prípadoch, o aké ide v tejto veci, by prípadný príkaz vnútroštátneho súdu

21 — Pozri rozsudok z 21. februára 1990, Komisia/Belgicko, C-74/89, Zb. s. I-491, bod 8; kurzívou zvýraznil generálny advokát. Rovnako rozsudok zo 14. novembra 1989, Taliansko/Komisia, 14/88, Zb. s. 3677, bod 25.

22 — Rozsudok z 10. júna 1993, Komisia/Grécko, C-183/91, Zb. s. I-3131, body 15 až 17.

vrátiť pomoc nespôsobil, že na oslobodený podnik by sa vzťahovala „neexistujúca" daň, ale iba by sa neuplatnil predpis, ktorý upravuje oslobodenie (s následným uplatňovaním „bežného" daňového režimu) zároveň s povinnosťou poskytujúceho orgánu odstrániť dôsledky jeho nezákonného postupu tým, že od príjemcov pomoci vymôže sumy zodpovedajúce sumám, ktorých sa neoprávnene vzdal.

66. Súdny dvor však už rozhodol aj o takých žiadostiach o vrátenie, akou je žiadosť, ktorú podal žalobca v tejto veci. Zastával názor, že je možné im vyhovieť iba v prípade pomoci financovanej z takzvaných parafiškálnych daní, teda keď štátna pomoc spočíva v rozdeľovaní prostriedkov vo forme subvencií v prospech tých subjektov, ktoré boli vyzbierané vďaka dani uloženej osobitne na tento účel (parafiškálna daň). [23]

67. V takýchto prípadoch totiž príspevky, ktoré podniky zaplatili ako takúto daň, predstavujú prostriedok financovania verejného podporného opatrenia; je teda „úzka súvislosť" medzi uloženou daňou a daňovou výhodou poskytnutou určitým subjektom. [24] A práve z tohto dôvodu Súdny dvor pripúšťa vrátenie dane, keďže prípadná nezákonnosť pomoci sa musí rozšíriť na daňové opatrenie *tout court*, keďže tvorí „neoddeliteľnú súčasť" tejto pomoci.

68. Z toho vyplýva, že na navrátenie do predchádzajúceho stavu budú musieť príslušné vnútroštátne orgány, ktoré zistia nezákonnosť pomoci, nielen konať voči podnikom, ktoré majú neoprávnený prospech z pomoci (nariadením jej vrátenia), ale aj voči tým, ktoré museli financovať nezákonnú pomoc (nariadením vrátenia toho, čo zaplatili). [25]

69. Pokiaľ ide o prípady poskytnutia oslobodenia od dane, Súdny dvor výslovne vylúčil možnosť, aby vnútroštátny súd vyhovel žiadosti o vrátenie zaplatených daní. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že v týchto prípadoch „sa dlžníci povinnej dane nemôžu odvolávať na to, že oslobodenie,

23 — Pozri napríklad rozsudok z 21. októbra 2003, Van Calster a i., C-261/01 a C-262/01, Zb. s. I-12249, body 53 a 54.

24 — O dôležitosti tejto súvislosti medzi daňou a opatrením pomoci pozri rozsudok z 13. januára 2005, Streekgewest, C-174/02, Zb. s. I-85, bod 22. Pozri tiež rozsudok z 27. októbra 2005, Casino France a i., C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, Zb. s. I-9481, body 40 a 41.

25 — V tejto súvislosti pozri rozsudok Enirisorse, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, body 44 a 45.

ktoré sa vzťahuje na iné osoby, predstavuje nezákonnú štátnu pomoc s cieľom vyhnúť sa plateniu tejto dane" [26] alebo „dosiahnuť jej vrátenie". [27]

70. Je to tak preto, že nezákonným opatrením podpory nie je daňové opatrenie ako také, ale oslobodenie v prospech niektorých daňovníkov. [28] A práve takéto oslobodenie a iba toto hľadisko daňového opatrenia musí byť predmetom sťažností žalobcov, ktorí namietajú existenciu štátnej pomoci. [29]

71. Zdá sa mi jasné, že prípad, ktorým sa zaoberám, patrí presne do tejto poslednej kategórie. Ako som sa už totiž presvedčil skôr, v tomto prípade spočíva pomoc práve v oslobodení od dane z hybnej sily poskytnutom provinciou Liège podnikom, ktoré vykonávajú činnosť v oblasti zemného plynu.

72. Okrem toho uvádzam, že sumy, ktoré zaplatil Air Liquide a iní daňovníci ako daň z hybnej sily, neslúžia na financovanie podporného opatrenia, ale sú iba určené do rozpočtu územných celkov vyberajúcich dane. Inými slovami a na rozdiel od parafiškálnych daní, nie sú sumy vybrané ako sporná daň viazané.

73. Dodávam, že daň z hybnej sily a oslobodenie poskytnuté v prospech podnikov vykonávajúcich činnosť v oblasti zemného plynu sú jasne rozdielne a nezávislé opatrenia. Ako to totiž na pojednávaní potvrdila belgická vláda, mnohé belgické územné celky ustanovili daň z hybnej sily oveľa skôr, ako sa zaviedli sporné oslobodenia. A teda na rozdiel od dane, ktorá je predmetom vo veci Boiron (ktorú som vzal do úvahy vyššie, poznámka pod čiarou 29), uloženie spornej dane nie je opatrením, ktorého úlohou je poskytnúť podporné opatrenie v prospech podnikov, ktoré vykonávajú činnosť v oblasti zemného plynu. Naopak, ako som práve uviedol, ustanovuje sa ním daň všeobecnej povahy, ktorej účelom je zvýšiť príjmy tohto celku.

74. Ide teda práve o uvedené oslobodenia (ustanovené až od 70. rokov), ktoré vytvorili hospodársku výhodu v prospech podnikov vykonávajúcich činnosť v oblasti zemného plynu. Preto mal Air Liquide namietať proti

26 — Rozsudok Banks, už citovaný v poznámke pod čiarou 3, bod 80. V rovnakom zmysle pozri rozsudky EKW a Wein & Co, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 52, a Idéal tourisme, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 20.

27 — Rozsudok Casino France a i., už citovaný v poznámke 24, bod 44.

28 — V tejto súvislosti pozri najmä návrhy, ktoré predniesla 14. júla 2005 generálna advokátka Stix-Hackl vo veci Casino France a i., už citované v poznámke pod čiarou 24, bod 38.

29 — Riešenie by však bolo iné, ak bolo nezákonným samotné uloženie dane, keďže by sa ním mal vytvoriť protiprávny stav zvýhodňujúci niektoré subjekty, ako je tomu vo veci Laboratoires Boiron (C-526/04), v ktorej som dnes predniesol návrhy (a na ktoré odkazujem, pokiaľ ide o ďalší vývoj v tejto súvislosti). V uvedenom prípade totiž ide o daň koncipovanú ako „asymetrickú" daň, pretože zaťažuje iba niektoré hospodárske subjekty a nie ostatné, ktoré sú s prvými uvedenými vo vzťahu hospodárskej súťaže, a je ustanovená práve a *iba* na účel zvýhodnenia v prospech podnikov, na ktoré sa daň nevzťahuje. Tak vzniká úzka súvislosť medzi daňou a pomocou ako dvoch strán jednej mince, pretože výhoda poskytnutá podnikom, na ktoré sa daň nevzťahuje, zodpovedá presne nevýhode vytvorenej voči podnikom, na ktoré sa daň vzťahuje. V podobnom prípade je teda samotné uloženie dane možné považovať za nezákonné z hľadiska ustanovení práva Spoločenstva v oblasti štátnej pomoci.

tejto časti daňového opatrenia a domáhať sa jeho zrušenia a vymáhania pomoci od tých, ktorí z nej majú prospech. Tým, že naopak zvolil žiadosť o vrátenie čiastok zaplatených provincii Liège, žalobca namietal zákonnosť daňového opatrenia v celom jeho rozsahu.

75. Napokon podotýkam, že vyhlásenie neplatnosti celého daňového opatrenia by v prípade dotknutom v tejto veci malo prehnaný a vôbec neodôvodnený dosah na verejné financie. Zatiaľ čo je totiž daň z hybnej sily všeobecnou daňou s veľmi širokou pôsobnosťou, namietané oslobodenie sa vzťahuje na extrémne obmedzený počet podnikov. Preto by voľba riešenia všeobecného vrátenia tak, ako to žiada Air Liquide, namiesto vymáhania vrátenia pomoci od tých, ktorí z nej majú prospech, znamenala pre štát (alebo pre jeho územné celky) stratu významných daňových príjmov, a to iba z dôvodu, že (teoreticky) neoprávnene oslobodil od dane podniky vykonávajúce činnosť na určitom trhu. [30]

76. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na druhú otázku, ktorú mu položil tribunal de première instance, v tom zmysle, že podniky, na ktoré sa vzťahuje taká daň, akou je daň z hybnej sily, nemôžu tvrdiť, že oslobodenie od tejto dane, ktoré sa vzťahuje na iné osoby, predstavuje štátnu pomoc s cieľom dosiahnutia vrátenia súm, ktoré tieto osoby zaplatili ako uvedenú daň.

30 — V tejto súvislosti pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Transalpine Ölleitung in Österreich, už citovanej v poznámke pod čiarou 8, body 83 a 90.

O tretej otázke (vec C-41/05)

77. Treťou otázkou sa tribunal de première instance pýta Súdneho dvora, či sa daň z hybnej sily má považovať za poplatok s rovnakým účinkom ako clo, zakázaný článkom 25 ES, ak je zrejmé, že provincia alebo obec ju v skutočnosti vyberá za prepravu technického plynu za hranice jej územia, zatiaľ čo preprava zemného plynu za rovnakých podmienok je od takej dane oslobodená.

78. Air Liquide na jednej strane a Komisia a belgické orgány na druhej strane odpovedajú na túto otázku úplne odlišne: zatiaľ čo sa Air Liquide domnieva, že sú splnené všetky podmienky, ktoré vyžaduje článok 25 ES, Komisia a belgické orgány tvrdia opak.

79. Pokiaľ ide o mňa, najskôr pripomeniem, že podľa tohto ustanovenia „clá na dovozy a vývozy a poplatky s rovnakým účinkom sa medzi členskými štátmi zakazujú. Tento zákaz sa tiež vzťahuje na clá fiškálnej povahy".

80. Podľa tohto ustanovenia sa poplatkom s rovnakým účinkom rozumie poplatok, ktorý sa obdobne ako clo uplatňuje na dovoz alebo vývoz, a teda z dôvodu prechodu určitého tovaru cez hranice členských štátov. [31]

81. Je potrebné uviesť, že skúmaná daň sa nevyžaduje z dôvodu prekročenia určitej hranice. Ako to totiž jasne vyplýva z článku 3 provinčného nariadenia, skutočnosťou, ktorá je dôvodom dane, nie je prechod cez hranicu, ale používanie motoru pri podnikateľskej činnosti. Na území provincie Liège sa teda ukladá všetkým tým, ktorí pri svojej hospodárskej činnosti používajú motory.

31 — Pozri najmä rozsudky z 25. januára 1977, Bauhuis, 46/76, Zb. s. 5, body 9 a 10; zo 14. septembra 1995, Simitzi, C-485/93 a C-486/93, Zb. s. I-2655, bod 15, a zo 17. septembra 1997, UCAL, C-347/95, Zb. s. I-4911, bod 18.

82. Navrhujem preto odpovedať, že taká daň z hybnej sily, aká sa ukladá v provincii Liège, ktorej podliehajú len motory používané na prepravu technického plynu uskutočňovanú vysokotlakovými rozvodmi vyžadujúcimi prevádzkovanie kompresorových staníc, sa nepovažuje za poplatok s rovnakým účinkom v zmysle článku 25 ES.

O štvrtej otázke (vec C-41/05)

83. Štvrtou otázkou sa potom tribunal de première instance Súdneho dvora pýta, či sa má daň z hybnej sily považovať za diskriminačné opatrenie vnútroštátneho zdanenia zakázané článkom 90 a nasl. ES.

84. Podľa Air Liquide je totiž sporná daň diskriminačná, keďže postihuje iba používanie motorov nevyhnutných na vpúšťanie technického plynu do podzemných potrubí; postihuje teda tento druh prepravy oproti iným spôsobom prepravy technického plynu a najmä oproti kamiónovej preprave. Keďže plyn prepravovaný kamiónom je v podstate vnútroštátneho pôvodu, zatiaľ čo plyn, prepravovaný v potrubiach je z veľkej časti dovezený, podľa žalobkyne z toho vyplýva, že sporné opatrenie zvýhodňuje technický plyn vyrobený v Belgicku oproti dovezenému plynu.

85. S týmto tvrdením zásadne nesúhlasí Komisia a belgické orgány na základe odôvodnenia, na ktoré o chvíľu poukážem.

86. Pokiaľ ide o mňa, najskôr pripomeniem, že ako je známe, článok 90 ES má za cieľ zabezpečiť voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi v normálnych podmienkach hospodárskej súťaže, pričom zakazuje každú formu ochrany, ktorá by mohla vyplývať z uplatňovania vnútroštátnych daní, ktoré majú diskriminačný charakter, voči tovarom pochádzajúcim z iných členských štátov. Inými slovami, „sleduje zabezpečenie absolútnej neutrality vnútroštátnych daní, pokiaľ ide o hospodársku súťaž medzi vnútroštátnym a dovezeným tovarom". [32] Zákaz upravený v tomto ustanovení sa teda musí uplatniť, keď je účelom uloženia dane odradiť od dovozu tovaru pochádzajúceho z iných členských štátov a zvýhodniť tým vnútroštátny tovar. [33]

87. Nezdá sa mi však, že by toto bol prípad skúmanej dane. Touto daňou sa totiž nezdaňuje žiaden tovar, ale vykonávanie hospodárskej činnosti (zahrňujúcej používanie motorov) v provincii Liège. Ako na pojednávaní potvrdila belgická vláda, hybnú silu považujú mnohé územné celky za užitočný ukazovateľ na účely určenia daňovej kapacity hospodárskych subjektov.

88. Zdá sa mi preto jasné, že, ako zdôraznili belgické orgány a Komisia, sporná daň sa uplatňuje na základe objektívneho, transparentného zdaňovacieho kritéria, ktoré je najmä celkom nezávislé od pôvodu (alebo aj od určenia) tovarov alebo výrobkov použitých v rámci dotknutej hospodárskej činnosti.

89. Zdá sa mi teda, že zdaňovanie plynu pochádzajúceho zo zahraničia, ktorý Air Liquide prepravuje, je úplne nepriamym a náhodným dôsledkom spôsobeným tým, ako sa Air Liquide rozhodol vykonávať svoju činnosť prepravy plynu (a teda využitím potrubí, ktoré vyžadujú používanie motorov). Ako pritom v minulosti správne poznamenal Súdny dvor, „okolnosť, že daň rôzne zaťažuje výrobné náklady rôznych podnikov z dôvodu ich osobitnej hospodárskej štruktúry,... je na účely [článku 90 ES] nepodstatná". [34]

32 — Rozsudok z 3. marca 1988, Bergandi/Directeur général des impôts, 252/86, Zb. s. 1343, bod 24.

33 — Pozri napríklad rozsudky Bergandi, už citovaný v predchádzajúcej poznámke pod čiarou, body 24 a 25; z 27. februára 1980, Komisia/Dánsko, 171/78, Zb. s. 447, bod 5, a zo 7. decembra 1995, Ayuntamiento de Ceuta, C-45/94, Zb. s. I-4385, bod 29.

34 — Rozsudok z 28. januára 1981, Kortmann, 32/80, Zb. s. 251, bod 29.

90. Na druhej strane, ako podotkla belgická vláda, je úplne normálne, že rôzne dane zaťažujú rôznym spôsobom súťažiace podniky, ktoré nemajú rovnakú štruktúru svojej obchodnej alebo priemyselnej činnosti. A tak cestná daň pre vozidlá, ktorej podliehajú kamióny, nevyhnutné pre cestnú prepravu plynu vyrábaného súťažiteľmi Air Liquide zaťažuje týchto súťažiteľov, a nie Air Liquide.

91. Napokon to, že daň nemá žiadny ochranársky účinok, sa zdá byť jasné pri pomyslení, že na akýkoľvek tovar vyrobený na území provincie Liège, na výrobu ktorého musí podnik použiť motor, sa vzťahuje sporná daň, pričom ten istý tovar vyrobený inde (presnejšie mimo územia provincie) a prepravovaný na účely predaja v provincii Liège, nie je touto daňou zaťažený.

92. K inému riešeniu by nemohla viesť ani skutočnosť, ktorú uviedol vnútroštátny súd, že dotknutý daňový systém spôsobuje rozdielne daňové zaobchádzanie medzi prepravou zemného plynu a prepravou technického plynu. Keby to tak totiž bolo a pripustili by sme, že tieto dva výrobky si skutočne konkurujú, bolo by potrebné dospieť k záveru, že sporná daň paradoxne zvýhodňuje dovezený výrobok, teda zemný plyn, oproti iným výrobkom, ktorý sa tiež vyrába v tuzemsku, teda oproti technickému plynu. Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že taký druh daňového opatrenia, ktorý by diskriminoval vnútroštátne výrobky, nepatrí do pôsobnosti článku 90 ES. [35]

93. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy preto navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal vnútroštátnemu súdu v tom zmysle, že taká daň z hybnej sily, akou je skúmaná daň, sa nepovažuje za diskriminačné opatrenie zdanenia podľa článku 90 ES.

O piatej otázke (vec C-41/05)

94. Piatou otázkou sa tribunal de première instance snaží zistiť, či v prípade, ak by bola tretia a štvrtá otázka zodpovedané kladne, je daňovník, ktorý zaplatil daň z hybnej sily, oprávnený požadovať jej vrátenie od 16. júla 1992, teda dátumu vyhlásenia už citovaného rozsudku Legros a i.

35 — Pozri napríklad rozsudky z 13. marca 1979, Peureux, 86/78, Zb. s. 897, body 32 a 33, a z 27. februára 1980, Just, 68/79, Zb. s. 501, body 15 a 16.

95. V tejto súvislosti sa obmedzím na konštatovanie, že tým, že sa vylúčilo, že dotknuté opatrenie sa má považovať za poplatok s rovnakým účinkom ako clo podľa článku 25 ES, a teda za diskriminačné opatrenie vnútroštátneho zdanenia zakázané článkom 90 ES, nezdá sa mi potrebné na túto otázku odpovedať.

V — Návrh

96. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

— *Vo veci C-393/04 a C-41/05:*

Oslobodenie od miestnej dane z hybnej sily, ktoré sa vzťahuje výlučne na motory používané na kompresorových staniciach zemného plynu, sa považuje za štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

— **Vo veci C-41/05:**

1. Oslobodenie od provinčnej dane z hybnej sily, ktoré sa vzťahuje výlučne na motory používané v kompresorových staniciach zemného plynu, predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

2. Subjekty, na ktoré sa vzťahuje daň, akou je daň z hybnej sily ustanovená v provincii Liège provinčnými nariadeniami z 30. októbra 1998 a 29. októbra 1999, nemôžu tvrdiť, že oslobodenie od tejto dane, ktoré sa vzťahuje na tretie osoby, predstavuje štátnu pomoc s cieľom dosiahnutia vrátenia súm, ktoré tieto osoby zaplatili ako uvedenú daň.

3. Daň z hybnej sily, aká sa ukladá v provincii Liège provinčnými nariadeniami z 30. októbra 1998 a 29. októbra 1999, predstavuje poplatok s rovnakým účinkom v zmysle článku 25 ES.

4. Daň z hybnej sily, akou je daň ustanovená v provincii Liège provinčnými nariadeniami z 30. októbra 1998 a 29. októbra 1999, nepredstavuje diskriminačné opatrenie zdanenia podľa článku 90 ES.